

FOLKETINGET

Nuummi Utoqqaat illuannut nakkutilliilluni alakkaaneq pillugu nalunaarusiaq (Nakkutilliilluni alakkaaneq 4)

1. Aallaqqaasiut

Sisamanngornermi 7. september 2023 § 71 naapertorlugu nakkutilliartortut siumut nalunaarutigeriikkaminnik Nuummi Utoqqaat Illuannut nakkutilliartortutik alakkaapput.

§ 71 naapertorlugu nakkutilliartoqataapput nakkutilliisunut siulittaasup tullia Camilla Fabricius (S), Theresa Berg Andersen (SF), Alexander Ryle (LA), Stinus Lindgren (RV) aamma Aaja Chemnitz (IA).

Taakku saniatigut peqataapput ataatsimiititaliap pisortaa Lis Grønnegaard Rasmussen, ataatsimiititaliap allattaa Charlotte Avnsted-Vilman, ataatsimiititaliami assistenti Gitte Ravn Jensen aamma oqalutsi.

Aallaqqaasiutigalugu nakkutilliisut ataatsimeeqatigivaat utoqqaata illuanni sulisut, taakku tamaani ulluinnarni ingerlaaseq oqaluttuarivaat utoqqaat illuannilu najugaqartut.

Utoqqaat illuannit Karen Lund Mølgaard ammaa Poul Heilmann peqataavoq. Napparsimasoqarnera pissutigalugu aqutsisut ilaangillat.

Alakkaanerup nalaani utoqqaat illuanni 47-it najugaqaraput. Inisat ataasiakkaat oqilisaassivittut atorneqarput. Najugaqartut ilaat 28-it puigortunngorsimapput. Taakkunannga arfineq pingasut sak-kortuumik puigortunngorsimasut immikkoortortami immikkut najugaqarput.

Najugaqartut tamarmik, ataaseq kisimi pinnani, utoqqaat illuanni najugaqarnissaminnut akuersisimapput. Kalaallit Nunaanni inatsisit naapertorlugit innuttaasoq akuersiseqqaarnagu nuutitsisoqarsinanavoq. Alakkaanissaq sioqqullugu utoqqaat illuannit ilisimatitsissutigineqarpoq, akuersisimanani najugaqartinneqartoq oqilisaanniarlugu nuutinneqarsimasoq, suliarlu utoqqaat pillugit nallersuisaartuniittoq.

Ataatsimiinnermi aallaqqaataasumi sulisut paasisitsipput najugaqartut amerlanerit Nuumminngaaneersut. Kalaallit Nunaanni anguniarneqartarpoq utoqqaat utoqqalinerminni sapinngisamik si-visunerpaamik namminneq angerlarsimaffiminni najugaqartarnissaat. Taamaattumillu utoqqaat illuannut nuuttartut isumagineqarnissaminnik annertuumik pisariaqartitsisuusarput.

6. maj 2024

§ 71-tilsynet

Charlotte Avnsted-Vilman
Udvalgssekretær
charlotte.avnsted-vilman@ft.dk
Tlf. 33373648

Folketinget

Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

Sulisut aamma oqaluttuarput utoqqaat illuanni inissaaleqissussisoqartartuq. Najugaqartut pisariaqartitsineri tunngavigalugit immikkoortiterisinnaangillat. Tamanna ajornartorsiutaavoq, puigortunngortut ilaat sakkortuumik avammut qisuariarsinnaasarmata. Sulisut ilanngullugu oqaatigaat innuttaasoq utoqqalisoq puigortunngorsimanersoq sivisuumik paasiniarneqartartuq.

Naggasiullugu sulisut oqaluttuaraat, suliamut pikkorissunik sulisussaarniarneq ajornartorsiutaasoq.

2. Nakkutilliiviup oqaaseqaataa

Nakkutilliisut aarlerinartippaat, illup iluani avatangiisit killiliisuummata pisariaqartumik ikuunnissamut ikorfartuinissamullu, uani immikkut eqqarsaatigalugit ineqartut puigortunngornikut. Atugarissaarnissamut aalajangiisuulluinnarpoq qulakkiissallugit ineqartut pisariaqartitaasa tunngaviusutut pingaarnert piginissaat ineqartunut toqqissisimatitsisuusussammata.

Nakkutilliisutaaq aarlerinartippaat najugaqartut puigortunngortut nappaataasa suussusersiniarnerat sivisusarmat.

Taakku saniatigut aamma pingaaruteqarpoq sulisut eqimattannut paaqqutarinninnissaminut atisalersorluarsimanissaat, uani sammisassat assigiinngitsut aamma eqqarsaatigalugit.

Nakkutilliisutaaq aamma pingaarutilittut isigaat, sulisut najugaqartunut puigortunngortunut pissaanermik atuinissaminut ilinniartinneqarnissaat

Nakkutilliisut aarlerinartippaataaq kinguaassiutit pillugit politikkeqannginnera najugaqarfimmi, pingaartillugulu sulisut ilitsersuutitik siunersuutinillu tuniorarneqarnissaat qanoq iliornikkut utoqqaat pisariaqartitaannik kajumissusiinillu oqaasinnguisinnaanermut atugassanik.

Nakkutilliisut ajunngilluinnartut nalilerpaat sulisut isumagilluarmassuk utoqqaat illuanut najugaqalersunut nutserneq ajornanngitsumik toqqissisimanartumillu ingerlanneqarnissaa, aammalu sulisut piffissaqarfigilluarmassuk utoqqaap inuuneranut oqaluttuassartaanullu pulalluarnissatik. Tamanna ikaarsaarnermut ajornannginnerulersitsisarpoq.

Nakkutilliisutaaq ajunngilluinnartumik nalilerpaat utoqqaat illuat maanna kalerrisaarutitik sumiissusersiutinillu puigortunngortunut matorsiortartunut atugassanik pissarsiniarmata, tamanna

ataasiakkaanut toqqissisimanermik kiffaangissusermillu pilersitsissammat.

3. Nuummi Utoqqaat Illuat naatsumik

Utoqqaat Illuat Kommuneqarfik Sermersuumi isumaginniffiit pisoqaanerit ilagaat, Nuup illoqarfiata qiterpasissuaniittoq. Utoqqaat Illuat pingasunik immikkoortortaqrpoq, 19-inut inissalinnik, agguarsimasunut 5+5+3 najugaqartut, aamma 9+5 piffissami sivi-kinnerusumi oqilisaanneqarlutik najugaqartut.

Najugaqarfimmi ulloq unnuarlu sulisoqarpoq, taamaattumilu sulisut nikittaattut pingasuupput. Utoqqaat Illuanni sulisut makkunanga ilinniarsimasuupput: Peqqissaasut, peqqissaanermik ikior-tit, niviarasiat, taavalu suliamut ilinniarsimangitsut arlallit. Najugaqarfimmi immikkoortortat pingasuusut saniatigut errorsisarfe-qarpoq, igaffeqarpoq, pedel-eqarlunilu.

Utoqqaat Illuanni pisortaavoq Ejner Grønvold aamma fagchef Karen Lund Mølgaard.

Sulisut tunngaviusumik suliassaraat napparsimasunik isumagin-ninneq, isumassuineq timikkut, tarnikkut, inooqatigiinnermut tarnikkullu tunngasutigut ikiuunneq puigortunngorsimasunut puigortunngortunut ataqatigiissaarisut ikiortillu suleqatigalugit, kii-salu Utoqqaat Illuanni sulisut allat suleqatigalugit.

Najugaqartut pisariaqartitaat kissaataallu aallaavigalugit sulineq ingerlanneqartarpoq. Suliassaqrarfiit akimorlugit najugaqartut sul-linneqartarput, najugaqartut atugarissaarnissaat sammisassaqrar-nissaallu ukkatarineqarlutik.

4. Nakkutilliisut alakkarterinerat

Aallaqqaataasumik ataatsimeereernermi nakkutilliisut marlunnut avinneqarput, najugaqarfimmilu alakkarterisinneqarlutik, najuga-qartunik oqaloqateqarlutik illorsuarmilu atugassarititaasut qimer-loorlugit. Utoqqaat Illuat angivoq pingasunillu immikkoortorta-qarluni. Sumi tamani eqqiluippoq torerlunilu.

Immikkoortortani tamani init isersimaartarfiit alianaatsut piupput, nerisarfeqarlutik igaffeqarlutillu, tamaaniippullu najugaqartut ar-lallit. Nakkutilliisuni ilaasortat najugaqartunik arlalinnik oqaloqa-teqarput. Silaannaq pitsaavoq, angerlarsimaffippalaarpoq nuan-nerlunilu. Sulisut pimoorusserpalaarput.

Immikkoortortami IPPAT-mi najugaqartut 13-iupput. 13-iusunit qulaaluat issiavimmi kaassuartakkamiupput.

Immikkoortortami ineeqqat tamarmik immikkut perusersartarfeqarlutillu uffarfeqarput. Atisaasiveqarpoq. Inuit najugaqartut aallaavigalugit pisatsersorsimapput, najugaqartullu namminneq pigisatik nassarsinnaavat. Ineeqqani pujortartoqarsinnaallunilu imigassamik atuisoqarsinnaavoq.

Nakkutilliisoqarfiup aamma alakkarpaa immikkoortorta q nutarteqqammersoq, tassaniipput ineeqqat pingasut tamarmik immikkut perusersartarfeqarlutillu uffarfillit aammalu igaffeerallit. Sumi tamani torerpoq qaamallunilu. Najugaqartunilli tassani najuttoqanngilaq. Ataaseq toqukku qimaguteqqammerpoq, taamaattumik ineeraq imaqqanngilaq.

Nakkutilliisut najugaqartut arlallit oqaloqatigaat, taakkulu oqaluttuarput utoqqaat illuanni najugaqarluni ajunngitsoq. Sulisut utoqqarnik oqaloqatiginnillaqqipput qanoq innerannillu apersullaqqillutik. Oqaluttuurtup ataatsip aamma eqqaavaa upperisaq initusoq, najugaqartullu arlallit uppertorujussusut.

Nakkutilliisut aamma alakkarpaat immikkoortorta sakkortuumik puigortunngorsimasut najugaqarfigisaat. Alakkarterinermi assut malunnarpoq utoqqaat immikkoortortami tassaniittut peqqinngitsut, sulisullu oqaluttuarput taakku illup sinneranut igalassimaniarneqartartut. Sakkortuumik puigortunngorsimasut najugaqartunik allanik nereqateqarneq ajorput, pissutiginerpaallugu igalassimaneqarnissaat allanut, nipimut pisunullu assut misikkarinnerat pissutigalugu. Najugaqartulli utoqqaat illuanni piumagunik angalaarsinnaapput. Isumannaallisaanerli eqqumaffigilluarneqarpoq, tummeqqarfinnilu tamani matusartoqarpoq – pissutiginerpaallugu najugaqartut illersorneqarnissaat.

Nakorsaasersuineq aqulluarneqarpoq. Nakorsaaitit paarnaarsimasumiitineqarput immikkut ineeqqami, sulisunillu suliamut piginnaaneqarluartunik aquneqartumik.

Immikkoortortami Dunidi-mi sumiiffinni pingasuni ataatsimoorfiusumik torsusaqarpoq ataatsimut perusersarfeqarluni ineeqqanullu marlunnut uffarfeqarluni.

Kiisalu nakkutilliisut alakkarpaat immikkoortorta, tamaani najugaqarput utoqqaat qulingiluat sakkukinnerusumik puigortunngorsimasut, tassanilu nakkutilliisut ineeqqanut arlalinnut alakkaasineqarput. Tamaani aamma utoqqaat illuanni avatangiisit sulisullu iluarisimaarluarneqarput.

5. Tamalaat

Sulisut oqaluttuarput, utoqqaat illuanni najugaqartunut sammisassaqartitsiniarneq ukkatarineqarluartoq. Ineqarpoq sammisassaqqar-

titsiviusumik, tassani utoqqaat sammisassaqtitaalluarlutik. Upernaakkut, aasakkut ukiakkullu utoqqaat illuanni najugaqartunut fistertitsisoqartarpoq.

Sulisut isumaqarput, illup iluani avatangiisit killiliisuusut pisariaqartumik ikiuunnissamut ikorfartuinissamullu. Assersuutigalugu sakkortuumik puigortunngortunut ikorfarfuinissami inissaasuasoqarpoq pitsaanerusunillu atortoqarani. Tamatumunnga atatillugu sulisut oqaatigaat puigortunngortunik sammisassaqtitsiniarneq ajornakusoorsinnaasoq, amerlasuut ajoqimmata, aammalu suliamut tunngatillugu ilismasat amingaataallutik, tamakkuninnga sulissiniarneq eqqarsaatigalugu.

Innuttaasoq utoqqalilluni utoqqaat illuannut iserterpat, sulisut eqqumaffigisarpaat najugaqalersup oqilisaallugulu toqqissisimatinissaa. Ilaatigut sulisut utoqqaq ilaqutaasullu peqatigalugit utoqqaap inuunera pillugu atuakkiorsinnaasarput. Taamaaliornikkut sulisut utoqqaap inuunermi oqaluttuassartaa paasisaqarfiginersarpaat ikiuunnissaminnullu oqilisaassutigisarlugu.

Alakkaanissaq sioqqulugu nakkutilliisut apeqqutigisimavaat, utoqqarnut puigortunngortunut pissaanermik atuisarneq qanoq annertutiginersoq, aamma najugaqartunut pissaanermik atuinerit suut atorpeqakulanerunersut. Utoqqaat illuanit akissutigineqarpoq, najugaqartunut puigortunngortunut pissaanermik atuneq qaqtigoortuusoq. Pissaanermik atuneq eqqartorneqartillugu ukuunersarput kigutigissarnissamut atatillugu aammalu najugaqartut uf-farniartillugit – tamannali annikinnerpaaffianiitneqartarpoq. Tamanna nakkutilliilluni alakkaanerup nalaani aamma oqaatigeqqineqarpoq.

Utoqqaat illuat aamma aperineqarpoq, ukiumi kingullermi pissaanermik atuinerit qassiusimanersut. Utoqqaat illuannit paasisutissiissutigineqarpoq pissaanermik atuinerit X-iusimasut ukiumi qaangiuttumi.

Utoqqaat illuat aamma aperineqarpoq pissaanermik atuinerit ukiumi kingullerni qassiusimanerannik Utoqqaat illuatalu akissutigaa kingorna 2022-mi pissaanermik atuinerit 16-iusimasut, 2023-milu nakkutilliisut pulaarnissaasa tungaanut 3-ullutik.

Alakkaanissaq sioqqullugu utoqqaat illuannit nalunaarutigineqarpoq pissaanermik atuneq pillugu malittarisassat sulisunit ilisi-maarineqartut, sulisulli nikerarnerujussuat unammillernartuusoq, pissaanermik atuneq pillugu inatsisip atuutsinniarnernanut ilitser-suutiginiarnernanullu. Taamaattoq pissaanermik atuneq pillugu inatsimmik ilitserorneqarsimaneq tigusaqarsimanerlu pillugit at-

siornerit pisarput, aammalu pikkorissarnissamut atortussat suliarineqarsimapput. Pissaanermik atuineq pillugu naqitat nutarterneqarput.

Alakkaanissaq sioqqullugu nakkutilliisunit apeqqutigineqarportaaq, pissaanermik atuisoqarsimatillugu qanoq malitseqartitsisoqartarnersoq. Utoqqaat illuannit akissutigineqarpoq, najugaqartumut pissaanermik atuisoqarsimatillugu sulisut ataatsimiisinneqapallattartut, taamatulli pisoqartarnera akuttoqisoq.

Sulisut oqaluttuarput, najugaqarfimmi atoqatigiinnermut atatillugu politikkeqanngitsoq. Apersuutigivaat utoqqaat atoqatigiinnerup tungaatigut pisariaqartitaannik kajumissusiinillu oqaasinnguisinnaanermut ilitersuutinik siunnersuutinillu pisariaqartitsillutik. Isiginnaagassanik atoqatigiinnermut tunngasunik aamma atoqatigiinnermi pinngussanik najugaqarfimmi attartortoqarsinnaavoq.

Sulisut ilanngullugu oqaatigaat, kalerrisaarutininik sumiissusersiutinillu pisiniartoqartoq, puigortunngortunut atugassanik, anisartunut. Puigortunngortut anisartut eqqarsaatigalugit manna tikillugu periaasiusimavoq qaatiguuinut allagartamik ikkussisarneq, tassani utoqqaat illuata oqarasuaataata normua saaffigineqarsinnaalluni, pineqartoq nammineq angerlarnissani sapilersimappagu.

Sulisut oqaluttuarput utoqqaat sunik mamarisaqarnersut apersuutigisaritsik. Pingaartuuvoq utoqqaat pitsaasunik nerisaqarnissaat, mamarisaminnik. Nerisarfimmi angisuumi inissat aalajangesimasuupput. Ilaatigullu erinarsorneq nipilersornerlu nalaatassaasarput. Utoqqaat illuanni nerisassiortoqartarpoq, amerlasuutigut saarullitortoqartarluni.

Utoqqaat illuanni ileqqoriissarnissamut malittarisassaqarpoq, najugaqartunit suliarineqarsimasunik. Iserternermi najugaqartoq ilaqutaasullu malittarisassat pillugit ilisimatinneqartarput. Najugaqarfimmi aamma oqaatsit pillugit politikkeqarpoq. Kommunimi tamarmi utoqqaat illuini Kommuneqarfik Sermersuup sulisunut politikkia atuuppoq.

Alakkaanissaq sioqqullugu nakkutilliisut apeqqutigisimavaat, ilaqutaasunik akuutitsineq qanoq qulakkeerneqartarnersoq. Sulisut nassuiaapput utoqqaat illuanni attaveqaataasoq imaluunniit teamkoordinator ilaqutaasunut attaveqaataasartoq. Tamanna ulluinnarni pisarpoq imaluunniit ilaqutaasunit sulisuniluunniit pisariaqartitsisoqartillugu. Qanigisaasut utoqqaat illuannut tikilluaqqusaa-juaannarput, sulisullu naliliinerat malillugu, suleqatigiinneq ajornartorsiutitaqanngitsunik ingerlasoq.

Najugaqartut piginnaatitaaffitik pillugit ilisimatinneqartarput najugaqarfimmut iserternerminni, taamatuttaarlu pitsaassutsit pillugit najoqqutassanut tunngasunik. Tamanna ingerlalluarpoq.

[Dette er en oversættelse. I tvivlsspørgsmål henviser vi til den danske original].
Nutsigaavoq. Nalorniguit qallunaatuua takuuk.